
 EUI-SANT PAU Centre adscrit a la UAB	GRAU INFERMERIA - EUI SANT PAU	 HOSPITAL DE LA SANTA CREU I SANT PAU <small>FUNDACIÓ DE GESTIÓ SANITÀRIA UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA</small>
---	---------------------------------------	--

Guia docent de l'assignatura "Comunicació Terapèutica"	2021/2022
Codi: 106101 Crèdits ECTS: 6	

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
1471 Infermeria	Grau en Infermeria	FB	2	1

Contacte	Utilització d'idiomes
Responsable: Guillaumet Olives, Montserrat mquillaumet@santpau.cat Professora: Guillaumet Olives, Montserrat mquillaumet@santpau.cat	Llengua vehicular majoritària: Català Algun grup íntegre en anglès: No Algun grup íntegre en català: No Algun grup íntegre en castellà: No

Prerequisits

No hi ha prerequisits oficials, però és recomanable haver assolit les competències de les assignatures: "Ciències psicosocials" i "Comunicació i TIC".

Contextualització i Objectius

Aquesta assignatura forma part del mòdul *Ciències Bàsiques*, matèria *Psicologia* i està planificada en el tercer semestre del Grau d'Infermeria.

La relació que s'estableix entre la infermera i el usuari/pacient es produeix en una trobada singular i única que pren rellevància quan s'és conscient de la complexitat i de la presència de "l'Altre". Les cures infermeres tenen una destacada dimensió relacional que s'aborda a través d'una comunicació professional. Aquesta, inclou la relació d'ajuda que és terapèutica i reflexiva, alhora que requereix una actitud d'obertura, de respecte i comprensió de "l'Altre".

L'assignatura està distribuïda en tres blocs: en el primer es presenta el marc paradigmàtic i teòric que orienta la mirada dels continguts; en el segon bloc s'incideix en la importància de l'autoconeixement, per acompanyar "l'Altre" i finalment, el tercer es centra en la comunicació terapèutica aplicada, on s'articulen aspectes d'actituds, coneixements i destreses, en diferents escenaris professionals.

Pel seu seguiment es recomana mantenir durant el procés d'aprenentatge, una actitud reflexiva crítica, introspectiva, respectuosa, dialogant i oberta als canvis, per facilitar l'adquisició de les diferents competències del programa.

El propòsit d'aquesta assignatura és proporcionar eines per a poder establir una comunicació terapèutica, en les cures infermeres, a partir de l'autoconeixement personal.

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura:

1. Distingir la comunicació terapèutica i la comunicació social.
2. Desenvolupar la capacitat d'anàlisi que permeti comprendre i adequar els diferents elements de la comunicació terapèutica a moments específics de la pràctica infermera.
3. Promoure una actitud oberta, respectuosa i terapèutica.
4. Adquirir habilitats per establir una relació de confiança en els processos de salut i malaltia.
5. Establir una comunicació terapèutica amb les persones que afronten situacions enteses, per elles mateixes, com a complexes.

Competències i Resultats d'aprenentatge.

Competències	Resultats d'aprenentatge
E04. Demostrar que comprèn el comportament interactiu de la persona en funció del gènere, grup o comunitat, dins del seu context social i multicultural.	E04.01 Identificar els diferents tipus d'interaccions segons la pertinença a un grup, gènere o comunitat dins del seu context social i cultural.
E07. Demostrar que comprèn sense perjudicis a les persones, considerant els seus aspectes físics, psicològics i socials, com individus autònoms i independents, assegurant el respecte a les seves opinions, creences i valors, garantint el dret a la intimitat, a través de la confidencialitat i el secret professional.	E07.02 Proposar mesures que garanteixen el respecte d'opinions, creences i valors sense emissió de judicis de valor.
E11. Establir una comunicació eficaç amb pacients, família, grups socials i companys i fomentar l'educació per a la salut.	E11.01. Identificar les característiques de la relació assistencial que permeten desenvolupar un procés d'atenció centrat en la persona. E11.06. Utilitzar estratègies i habilitats que permetin la comunicació efectiva amb les persones, famílies i grups socials i companys; així com l'expressió de les seves preocupacions i interessos.
E15. Treballar amb l'equip de professionals com unitat bàsica en la que s'estructura de forma uni o multidisciplinària i interdisciplinària els professionals i demés personal de les organitzacions assistencials.	E15.01. Identificar les característiques del treball en equip. E15.02. Identificar estratègies de treball interdisciplinari que permetin el treball en equip. E15.03. Demostrar una actitud cooperativa amb els diferents membres de l'equip E15.08. Aplicar les tècniques de direcció de grup.

E19. Plantejar solucions als problemes de salut/malaltia de les persones, famílies i/o de la comunitat aplicant la relació terapèutica seguint el mètode científic del procés infermer.	E19.01. Argumentar la necessitat d'aplicar la relació terapèutica, basada en la confiança, la comunicació i les relacions interpersonals en la solució dels problemes de salut de la persona i/o família. E19.02. Analitzar les formes d'actuació adequades a la fase de la relació terapèutica i la situació de la persona, grup o comunitat.
B02. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.	
B04. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.	
G04. Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raons de sexe/gènere.	G04.07. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.

Continguts

MÒDUL 1. Marc teòric com a punt de partida per a la interacció amb "l'Altre"

- La filosofia de J. Watson.
- Les aportacions de diferents autors i disciplines: H. Peplau, C. Rogers, R. Carkhuff, J. Chalifour, L. Cibanal, JG Paterson i LT Zderad, C. Valverde.
- La relació i la comunicació . Missatge cognitiu i missatge afectiu.
- Tipus de relació. La relació en les cures infermeres.
- La comunicació social i la comunicació terapèutica.

MÒDUL 2. L'autoconeixement com a punt de partida per comprendre a "l'Altre"

- L'autoconeixement i l'autoestima.
- L'autocura per tenir cura de "l'Altre".
- Aprenentatge a partir d'experiències viscudes.

MÒDUL 3. La comunicació terapèutica per tenir cura de "l'Altre"

- La narrativa i els significats.
- L'acompanyament terapèutic.
- Situacions d'amenaça i pèrdua.
- Actitud i maneig terapèutic en algunes situacions complexes: l'emmalaltir, l'hospitalització, els processos crònics i la mort.

Metodologia

El plantejament metodològic d'aquesta assignatura parteix de la premissa que l'estudiant és protagonista del procés d'aprenentatge. Per tant, d'ell s'espera que adopti un paper actiu i el més autònom possible amb l'ajuda i assessorament de la professora.

Així, es proposen diferents activitats treballades amb metodologies actives centrades en l'estudiant, a partir d'una didàctica que promou, de manera prioritària, l'aprenentatge significatiu a partir de la pròpia experiència i del treball personal.

Per aquest motiu, el seguiment de l'assignatura requereix d'un treball continuat i d'una actitud participativa i crítica. Atès el caràcter experiencial i pràctic de les sessions, l'assistència és molt recomanable.

L'eina metodològica principal és la "e-Carpeta d'Aprenentatge" (CA). L'estudiant la va construint al seu ritme, però de manera continuada durant tota l'assignatura a partir del treball personal que permet aprofundir en els diferents continguts proposats, i ampliarla segons els seus interessos, inquietuds i necessitats.

L'e-CA és una eina tant per l'aprenentatge com per l'avaluació. L'estudiant la crea i accedeix a través d'una plataforma digital. A l'inici del curs s'informa sobre el seu objectiu, el seu maneig i la seva avaluació; així mateix es lliura el document: "L'e-Carpeta d'Aprenentatge. Dossier Guia" pel seu seguiment i consulta. Es promouen les tutories per afavorir l'aprenentatge i per complementar l'elaboració de l'e-CA.

Activitat dirigida:

L'assignatura disposa d'un únic grup de teoria. Les classes expositives són interactives sent el debat un eix central. Així, el desenvolupament teòric dels temes es compagina, per una part amb activitats escrites, (individual i/o grupal) i d'altra part, amb l'anàlisi i el debat posterior de situacions professionals.

Activitat supervisada:

Inclou les activitats individuals de l'e-CA. Es realitzen seguint un guió que orienta la realització del treball (objectiu, metodologia, criteris d'avaluació).

Les tutories es fan de manera presencial o per xarxa, individuals o en grup reduït i són concertades.

El seu propòsit és:

- 1) Millorar la interacció estudiant/professor.
- 2) Aprofundir i fer el seguiment del procés d'aprenentatge.
- 3) Resoldre els dubtes.
- 4) Atendre les necessitats particulars de l'estudiant.

En les tutories es valora l'actitud activa i engrescadora en el propi aprenentatge, la gestió de dificultats, les propostes i la cerca d'oportunitats per l'aprenentatge.

Activitats Formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques amb exercicis pràctics:	45	1,8	E04.01; E07.02; E11.01; E11.06; E15.01; E15.03; E15.08; E19.01; E19.02; G04.07
Tipus: Supervisades			
. e-Carpeta d'aprenentatge: . Tutories:	6,50 1	0,26 0,04	E07.02; E11.01; E11.06; E15.03; E19.02; G04.07
Tipus: Autònomes			
e- Carpeta d'aprenentatge, cerca i anàlisi documental, estudi...	90	3,60	E07.02; E11.01; E19.02; G04.07

Avaluació

Avaluació continuada

Per superar l'assignatura, els estudiants disposen d'una única convocatòria per curs acadèmic. La progressió acadèmica i la superació de l'assignatura es valoren mitjançant 3 blocs:

Instruments d'avaluació:

- Exercicis escrits. Individuals o en grup reduït. La seva qualificació es qualitativa (apte / no apte). Es requereix superar totes les activitats per a poder ponderar aquest bloc amb un 15%. Els exercicis no aptes, són recuperables.
- L'e-CA. La seva avaluació es realitza a partir de 3 tipologies d'activitats:
 - a) 6 obligatòries (25%),
 - b) 2 optatives, a escollir entre les propostes del professor (10%)
 - c) 2 optatives, escollides per l'estudiant (15%).

L'ampliació d'activitats optatives, pot modular la nota. És requereix un 5, en aquest bloc, per la seva ponderació amb un 50%.

Durant el desenvolupament de l'assignatura es realitzarà 1 revisió avaluativa, en el context d'avaluació continuada i formativa.

- Una prova escrita consistent en un anàlisi crític d'una situació professional. És requisit un 5, per ponderar aquest bloc amb un 35%

La qualificació final de l'assignatura s'obté de la suma ponderada de les notes resultants en els tres blocs anteriors.

Nota final: 15% dels exercicis escrits + 50% de l'e-Carpeta d'aprenentatge + 35% de la prova escrita.

Qualificació

- 0 a 4,9: Suspens
- 5,0 a 6,9: Aprovat
- 7,0 a 8,9: Notable
- 9,0 a 10: Excel·lent (en el cas que l'estudiant hagi obtingut una nota igual o superior a 9, podrà optar, a criteri del professor, a una matrícula d'honor).

Activitat de recuperació

Es proposa una activitat de recuperació als estudiants que hagin estat avaluats prèviament per un conjunt d'activitats el pes mínim dels quals equivalgui a 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura i que hagin obtingut una nota final inferior a 5 i superior a 3,5.

Aquesta prova consistirà en una activitat avaluativa de la/les proves no superades.

Les proves de recuperació seran determinades pel professor

El professor pot excloure del procés de recuperació aquelles activitats que, per la seva naturalesa, consideri que no son recuperables.

En el cas que l'alumne superi la prova de recuperació corresponent a la part suspesa, la nota màxima d'aquesta serà un 5.

La nota de la recuperació substituirà la nota obtinguda originalment i es re calcularà la nota ponderada final.

Un cop superada l'assignatura, aquesta no podrà ser objecte de nova avaluació.

No avaluable

Quan l'estudiant no ha aportat prou evidències que permetin una qualificació global de l'assignatura, en l'acta es consigna la qualificació de "*No avaluable*".

És motiu de manca d'evidències suficients si l'estudiant no ha realitzat cap activitat de l'avaluació continuada.

Revisió d'examen

Una vegada publicada la nota final, l'estudiant pot sol·licitar la revisió de la Prova final global en el període determinat per la "revisió d'examen". No s'accepten sol·licituds de revisió fora del període establert.

Normes de comportament

El professor podrà minvar, entre 1 i 2 punts la nota de les activitats d'aula quan, de manera reiterada, l'estudiant no respecti les indicacions de comportament a l'aula i/o pertorbi el funcionament de la mateixa.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
e-Carpeta d'aprenentatge: <i>Proves escrites I,II,III</i>	50%	4,88	0.20	E04.01; E07.02; E11.01; E11.06; E19.01; E19.02; G04.07
Exercicis escrits:	15%	0,75	0.03	E07.02; E11.01; E15.01; E15.02; E15.03; E15.08; G04.07
Prova escrita:	35%	1,87	0.07	E07.02; E11.01; E11.06; E19.01; E19.02; G04.07

BIBLIOGRAFIA

COMUNICACIÓN TERAPÉUTICA EN ENFERMERÍA

Autor Clara Valverde
Edició Editorial Difusión Avances de Enfermería, 2007
ISBN 978-84-95626-189

10 IDEAS CLAVE. EDUCACIÓN EMOCIONAL

Autor Rafael Bisquerra Alzina
Edició Graó, 2016
ISBN 978-84-9980-713-3

NURSING: COMMUNICATION SKILLS IN PRACTICE

Autor L. Webb (ed)
Edició Oxford. University Press, 2011
ISBN 978-0-19-958272-3

RELATION D'AIDE EN SOINS INFIRMIERS

Autor Collectif SFAP
Edició Elsevier, 2010, (2a edició)
ISBN 978-2-294-09466-8

COMPASSION, CARING AND COMMUNICATION: SKILLS FOR NURSING PRACTICE

Autor Jacqui Baughan, Ann Smith
Edició Taylor & Francis, 2013, (2a edició)
ISBN 13:978-0-273-76944-6